

Изјава на конференцији за новинаре високог представника Мирослава Лајчака

У име главног тужиоца БиХ, господина Маринка Јурчевића, шефа криминалистичке полиције РС, господина Гојка Васића и у своје лично име вам се захваљујем што сте данас дошли на ову прес конференцију.

Првог дана на мјесту високог представника рекао сам да је сарадња са Међународним кривичним трибуналом у Хагу за мене приоритет. То сам и мислио. Јер ту је ријеч о правди. Ту је ријеч о обавезама. Ријеч је о праведном и непристрасном поштовању владавине закона. Ријеч је о изградњи повјерења међу народима Босне и Херцеговине.

Након неколико мјесеци консултација и разговора са домаћим институцијама, постало је јасно да домаћи органи за спровођење закона немају на располагању сва законска средства која су им потребна да раде оно што им је задатак.

Из тог разлога, синоћ сам потписао низ налога и одлука који ће тужилаштву и полицији ове земље олакшати спровођење истрага и кривично гоњење особа осумњичених за ратне злочине и оних који им помажу да избјегну правду. Такође сам донио одлуку која ће ратним злочинцима осуђеним пред Судом БиХ отежати бијег из затвора.

Први конкретни резултати ових мјера спроводе се у овом моменту. Локална полиција у цијелој БиХ тренутно одузима пасоше и путне исправе 93 лица које су под истрагом за случајеве ратних злочина, односно за судјеловање у мрежама које помажу бјегунцима од правде оптуженим пред Међународним кривичним трибуналом у Хагу. Граничној полицији такође је скренута пажња на ове људе.

Поменута 93 лица предмет су истрага које је недавно покренуо тужилац БиХ. Већина истрага односи се на људе који се налазе на такозваној «сребреничкој листи». Постоје јаки разлози да вјерујемо да су нека од ова 93 лица укључена у мреже подршке оптуженима за ратне злочине. Ове истраге додате су случајевима у којима су истраге већ раније покренуте.

Од поменута 93 лица, 35 је запослено у Полицији Републике Српске, која их је данас суспендовала са дужности. Она ће остати суспендована све док одговарајуће кривичне истраге не доведу до потврђивања оптужнице или, пак, затварања предмета.

Неки од суспендованих полицајаца свједочили су у суђењима у случајевима ратних злочина која се тренутно воде било овдје било у другим земљама. Међутим, постоји разлог за вјеровање да су неки од њих намјерно давали лажна свједочења. Ово ће бити истражено и биће предузете додатне мјере.

У седмицама и мјесецима који су пред нама, ОХР и наши партнери из домаћих органа заједно ће размотрити кораке које треба предузети у вези са другим особама запосленим у органима власти које се налазе на “сребреничкој листи”.

Такође, издајем налог о смјени Драгомира Андана са положаја који врши у полицији РС. Ја сам предузео ове мјере на захтјев и у консултацијама са Међународним кривичним трибуналом у Хагу. Као што вам је познато, ја сам се јутрос састао са госпођом Дел Понте и разговарали смо о овом случају. Ради се о чисто техничкој мјери која има за циљ да се спријечи да ово лице може користити свој положај и наставити дјеловање као члан мреже подршке ратним злочинцима. Ја сам увјерен да су органи РС спремни да сами предузму мјере у овом случају, али, постоје ограничења у погледу њихових могућности дјеловања, због чега сам ја на крају умјесто њих издао налог о његовој смјени.

Андан, који је раније обављао дужност директора Полиције РС, до данас је био замјеник директора Полиције РС за обуку.

Очекујем сада да органи РС спроведу истрагу поводом разних кривичних активности, укључујући његову улогу у пружању подршке особама које су оптужене за ратни злочин.

Конкретне мјере

Измјене и допуне закона које сам донио ријешиле су неколико недостатака у босанскохерцеговачким законима, што је омогућило предузимање данашњих мјера. Конкретно говорећи, ја сам донио следеће:

Измјене и допуне *Закона о путним исправама Босне и Херцеговине* и *Закона о личној карти грађана Босне и Херцеговине* омогућавају одузимање путних исправа. У хитним случајевима, ово се може учинити одмах након што је истрага покренута.

Као што сам већ поменуо, ја сам такође наложио надлежним органима да одузму пасоше БиХ и путне исправе 93 особе, као и граничној полицији да предузме мјере којима ће их спријечити да те исправе користе како би напустили Босну и Херцеговину.

Измјене и допуне *Закона о кривичном поступку* БиХ омогућиће да докази које прикупе специјални истражиоци Тужилаштва буду прихватљиви на суду. То тренутно није могуће, будући да је прихватљив само доказни материјал који прикупе одређени органи полиције и тужилаштва.

Ово је прије свега неопходно како би се омогућило да специјализовани међународни истражиоци помогну у истрази о дешавањима у Сребреници. Овакву мјеру је тражио и Управни одбор Савјета за имплементацију мира на састанку одржаном прошлог мјесеца.

Истовремено доносим измјене и допуне других закона на нивоу БиХ у вези са стварима које се тичу недавног бијега Радована Станковића из затвора. Ове измјене и допуне такође омогућавају спровођење истрага везаних за Сребреницу; те осигуравају

спровођење суђења без опасности да осумњичени побјегну изван јурисдикције Босне и Херцеговине.

Као што вам је познато, случај Станковић био је први предмет Међународног суда за ратне злочине у бившој Југославији који је прослијеђен из Хага у Босну и Херцеговину. Штавише, Станковићев бијег скренуо је пажњу на неколико недостатака у систему казних санкција.

Из тог разлога сам донио измјене и допуне *Закона о извршењу кривичних санкција БиХ*, како би се осигурало да затвореници који су осуђени у складу са одредбама државног закона, а који казне служе у ентитетским затворима, буду подвргнути строжем режиму.

Ово у пракси значи да се више не примјењују садашња правила која омогућавају да управници затвора одобравају викенд одсуства затвореницима – укључујући лица осуђена за силовање и убиство – на самом почетку служења казне. Поред тога, биће уведен обавезни надзор за особе за које је утврђена кривица за ратни злочин за вријеме њиховог боравка изван затвора.

Ја намјерно нисам утврдио измјене и допуне закона на ентитетском нивоу у погледу ових питања у овом тренутку. Разлог за то је што ови закони нису тако временски осјетљиви да надлежни домаћи органи не би могли сами урадити тај посао, те зато што вјерујем да је важно ентитетима дати шансу да покажу своју опредијељеност у овој области. Међутим, ипак очекујем да се релевантне одредбе брзо хармонизују у ентитетским законима.

Постоји још једно подручје у којем очекујем да домаћи органи предузму мјере. Ради се о листи особа којима је забрањен улазак у неке државе коју је недавно усвојила Европска унија, и то за особе које опструишу сарадњу са Међународним кривичним трибуналом.

Очекујем од Савјета министара да дјелује у складу са *Законом о примјени одређених привремених мјера као подршке ефикасној*

имплементацији мандата Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију, и других међународних рестриктивних мјера, а посебно да усклади своје дјеловање са овом мјером ЕУ. Ове радње су требале давно да буду реализоване. Ја сам данас о овоме разговарао и са предсједавајућим Савјета министара, Николом Шпирићем.

Пакет мјера које сам управо најавио, између осталог, олакшаће довођење лица одговорних за ратне злочине пред лице правде и осујетиће рад мрежа подршке оним особама које је оптужио Међународни кривични трибунал, а које су још увијек на слободи.

Дозволите да искористим ову прилику да изразим захвалност професионалним радницима Тужилаштва БиХ и Полицији РС, као и радницима ОСА-е и СИПА-е који су уложили велике напоре да се обезбиједи поштовање закона и спровођење правде.

Примјерци одлука које сам донио могу се наћи на Интернетр страници ОХР-а.

А сада ћемо одговорити на ваша питања.